SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:211

av Mikael Oscarsson (KD)

Stärkt äganderätt för skogsägarna

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör anmäla de nya reglerna om ersättning vid artskydd till Europeiska kommissionen och sätta dem i kraft så snart som möjligt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ersättningen vid artskydd kan säkerställas så att skogsägare får full ersättning utan dröjsmål, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör följa upp att handläggningen av avverkningsanmälningar och dispensärenden blir snabbare och mer förutsägbar i praktiken och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över ytterligare förbättringar av skattereglerna för skogsägare, bl.a. vid generationsskiften och för skogskontot, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under många år lades en våt filt över det svenska skogsbruket. Skogsägare möttes av ökande regelkrångel, långa processer och begränsningar utan rimlig ersättning. Den som i generationer hade skött sin skog med omsorg kunde plötsligt få veta att den inte längre fick brukas, utan att få betalt för det. Det urholkade förtroendet för staten och för naturvården.

Principen måste vara enkel: frihet under ansvar. Den som äger skogen ska ha makten över den. Och när staten av hänsyn till naturen begränsar hur skogen får brukas, ska staten betala.

Viktiga reformer är genomförda

Regeringen har under mandatperioden vänt utvecklingen och återupprättat äganderätten som en grundprincip i svensk skogspolitik. Det är en reform som Kristdemokraterna länge har drivit.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag om rätt till ersättning när artskyddet avsevärt försvårar pågående markanvändning. Ersättningen ska motsvara minskningen av fastighetens värde med ett tillägg på 25 procent, alltså 125 procent, på samma sätt som när ett naturreservat bildas. Det är ett historiskt steg. Det innebär att den enskilda skogsägaren inte längre ensam ska bära kostnaden för ett skydd som hela samhället har nytta av.

Riksdagen har också beslutat om ett tydligare regelverk för aktivt skogsbruk. Från den 1 januari 2027 halveras väntetiden från avverkningsanmälan till avverkning, från sex till tre veckor. Markägarens kostnad för att ta fram underlag om naturvärden begränsas till högst tre procent av värdet på den berörda delen av fastigheten. Skogsägare ska få ta del av uppgifter om skyddade arter som berör deras mark, och Skogsstyrelsens beslut ska överklagas till mark- och miljödomstol, så att samma åtgärd inte prövas av två olika domstolar.

Från den 1 april 2026 gäller dessutom förbättrade skatteregler för skogsägare. Den som tecknar naturvårdsavtal kan sätta av ersättningen på ett nytt naturvårdskonto. Skatten på ersättning när staten köper mark för naturreservat eller begränsar markens användning kan skjutas upp i tio år i stället för tre. Ränta på skogskonto och skogsskadekonto beskattas först när den tas ut.

Ersättningen måste träda i kraft

Rätten till ersättning vid artskydd träder i kraft först den dag regeringen bestämmer. Regeringen har aviserat att reglerna ska anmälas till Europeiska kommissionen för att säkerställa att de är förenliga med EU:s regler om statsstöd. När riksdagens utskott behandlade frågan i juni 2026 hade någon sådan anmälan ännu inte gjorts. Så länge reglerna inte gäller får skogsägarna ingen ersättning. Regeringen bör därför skyndsamt anmäla reglerna till kommissionen och sätta dem i kraft så snart som möjligt.

I budgetpropositionen för 2026 har 100 miljoner kronor per år avsatts från 2027. Riksdagens utskott har själv konstaterat att kostnaderna är svåra att uppskatta. Rätten till ersättning får inte bli beroende av hur mycket pengar som råkar finnas i anslaget. Regeringen bör därför utreda hur ersättningen kan säkerställas så att skogsägarna får full ersättning utan dröjsmål.

Snabbare besked i praktiken

Kortare väntetider i lagen är bra. Men det som spelar roll för skogsägaren är hur lång tid det faktiskt tar att få besked, både om en avverkningsanmälan och om en ansökan om dispens från artskyddet. Regeringen bör därför följa upp att Skogsstyrelsen och länsstyrelserna har de resurser och arbetssätt som krävs för att handläggningen ska bli snabbare och mer förutsägbar i praktiken.

Nästa steg för skattereglerna

De nya skattereglerna är ett viktigt steg. Men fler förbättringar behövs. Skogen är ofta en familjeegendom som går i arv i generationer. Regeringen bör därför se över ytterligare förbättringar av skattereglerna för skogsägare, bland annat vid generationsskiften och för skogskontot, så att det blir lättare att driva och föra skogsbruket vidare till nästa generation.

Den som äger skogen ska ha makten över den

Svenska skogsägare har under generationer byggt upp en av världens mest produktiva och samtidigt mest välskötta skogar. De förtjänar förtroende, inte misstro. Reformerna under mandatperioden har återupprättat äganderätten. Nu gäller det att de genomförs fullt ut och att nästa steg tas.

Mikael Oscarsson (KD)